

Blog september 2025

De pikorde bepalen in de stormingsfase

De stormingsfase bij groepsvorming in de klas heeft wat mij betreft de best passende naam. Het kan inderdaad flink stormen! Het is niet per se een op zichzelf staande fase, maar wederom een héle belangrijke voor de manier waarop je klas een (hechte) groep wordt. En waarmee jij als leerkracht een hoop strijd en afleiding kunt besparen.

Groepsvormingsfasen in de klas

In deze blog gaan we in op de **stormingsfase (2)**.

De andere groepsvormingsfasen zijn:

1. **Forming:** wanneer leerlingen elkaar ontmoeten en beter leren kennen. Dit gebeurt uiteraard meestal aan het begin van het nieuwe schooljaar, maar ook af en toe tussendoor.
2. **Storming:** hier gaan we verderop uitgebreid op in.
3. **Norming:** de waarden, normen, regels en routines die in de groep gelden worden bepaald en vastgelegd. Lees hierover meer in mijn blog over [klassenmanagement](#).
4. **Performing:** losse individuen vormen nu een groep. Er heerst meer rust om aan de leerdoelen te werken.
5. **Adjourning:** de groep gaat uit elkaar en neemt afscheid, tijdelijk of permanent.

Belangrijke weken gedurende het schooljaar

De stormingsfase is onderdeel van de Gouden Weken, standaard aan het begin van het nieuwe schooljaar, na de zomervakantie.

Lees meer over al die bijzondere perioden rondom groepsvorming in de volgende blogs:

Blog over Gouden Weken

Blog over Zilveren Weken

Blog over Bronzen Weken

Het is absoluut niet zo dat je pas met de stormingsfase in aanraking komt als iedereen elkaar beter heeft leren kennen. Deze fase begint soms al zodra de eerste handen zijn geschud.

Ook met de fase van norming hoef je niet te wachten. Met norming kun je al aan de slag terwijl de forming nog wordt doorlopen en is ook weer van belang tijdens die stormingfase. Lees hierover uitgebreid in deze blog (link naar norming).

Wat houdt de stormingsfase in?

Tijdens de stormingsfase worden de rollen in de groep verdeeld en wordt de hiërarchie bepaald. Aan sommige kinderen herken je meteen welke rol zij zullen vervullen: die van grappenmaker, organisator of leider bijvoorbeeld.

Bij sommige kinderen duurt het iets langer om te ontdekken welke rol of rollen zij vervullen. Sommige leerlingen en rollen pakken nu eenmaal gemakkelijker het podium, of zijn de stille kracht. Belangrijk is om de kinderen te leren dat *iedere* rol in een groep even belangrijk is én dat je meerdere rollen in je hebt. Je *bént* niet een rol, je *hébt* een rol.

Je veilig voelen in je rol.

In een klas met een positief groepsklimaat mogen en kunnen kinderen zichzelf zijn. Daar wordt de grappenmaker niet de hele tijd de mond gesnoerd, de leider niet verteld dat ze niet zo bazig moet doen, de volger niet geduwd om meer te praten.

In een klas met een negatief groepsklimaat worden die rollen namelijk anders. Dan wordt de gezagdrager een dictator, wordt de sociaal werker een spion, de volger een (slaafse) meeloper en de grappenmaker een nar.

Erbij horen

Een van de belangrijkste **basisbehoeften** van de mens is "erbij horen". Vanuit onze natuurlijke ontwikkeling als mens/dier, betekent acceptatie tot een groep overleven en bescherming. Je moet als leerkracht dus ook regelmatig stilstaan bij de vraag: "Wordt iedereen in mijn groep geaccepteerd? Hoort iedereen erbij?" Dit is essentieel voor ieders gevoel van veiligheid.

Met een **sociogram** breng je de sociale cohesie in de groep in kaart en kun je beter bepalen of iedereen erbij hoort. Zijn er kinderen die worden genegeerd, vergeten of zelfs afgewezen? Als dat het geval is, help deze leerling(en) dan toegang te vinden tot de groep. Wat kan de leerling hier zelf voor doen en wat kan de groep oppakken? Zorg ervoor dat jij als leerkracht dit proces begeleidt en stimuleert.

Activiteiten om de stormingsfase goed te begeleiden.

Als leerkracht is het jouw taak om zicht te krijgen in de rollen die in de groep worden vervuld en de kinderen zelfverzekerd te laten zijn in hun rol(len).

Gebruik hiervoor **werkvormen** die te maken hebben met de verschillende rollen en groepsdruk. Leer kinderen over de verschillende rollen en praat met elkaar, bijvoorbeeld over

de kwaliteiten van ieders rol en wat die rol met zich meebrengt. Vergeet niet dat ieder mens vaak verschillende rollen heeft, combineert en niet in 1 hokje past. En blijf herhalen dat iedere rol even belangrijk is.

Zorg dat je activiteiten in **wisselende samenstellingen** doet, om **subgroepjes** en **kliedjes** tegen te gaan. Zo leren ze ook meer over elkaar, ontdekken overeenkomsten en kweken begrip.

Komen jullie doelen tegen waar jullie aan willen werken, maak hier dan ook een **t-kaart** van. Hoe ziet dat eruit in concrete en positieve gedragsverwachtingen?

Activiteit 1 : Op een rij

De leerlingen moeten op een rij gaan staan in een bepaalde volgorde. Bijvoorbeeld op lengte, schoenmaat, leeftijd, alfabetisch, etc. Laat de leerlingen dit zelf doen en observeer ondertussen wie de leiding pakt, wie er dwarsligt, wie er grapjes blijft maken en wie volgbaar is. Wordt er goed gecommuniceerd of is er conflict?

Deel met de leerlingen welke positieve punten en krachten je hebt geobserveerd en waar nog aan gewerkt kan worden.

Activiteit 2 : Dikke duim

Vraag de leerlingen na een pauze welke kinderen ervoor hebben gezorgd dat het een leuke of interessante pauze was. Vraag goed door op de antwoorden om concreet waarneembaar gedrag helder te krijgen en te bespreken. Wat deed de leerling? Wat was daar zo fijn aan?

Zorg dat positieve omschrijvingen een dikke duim van jou krijgen.

Activiteit 3 : De vloer is lava

Verdeel de klas in 2 groepen. Geef de kinderen buiten of in de speel- / gymzaal materialen om mee naar de overkant te komen. Ze moeten de materialen delen en samenwerken om met zijn allen veilig over te steken.

Ook hier kun jij als leerkracht perfect observeren welke rollen de leerlingen vervullen en hoe het samenwerken verloopt.

Activiteit 4 : Verdedig de bal

Dit kun je ook in de gymzaal spelen. Verdeel de kinderen in tweetallen. De ene leerling zit op ellebogen en knieën en houdt de bal onder zijn of haar buik. De andere leerling zit ook op handen en knieën en probeert de bal af te pakken. De afpakker krijgt 1 minuut de tijd. Wie succesvol is in verdedigen of afpakken wint.

Verliezen wordt tegenwoordig soms zelfs afgeschaft door scholen, maar het is juist ontzettend belangrijk om te leren dat winnen én verliezen erbij hoort.

Boekentips;

- Wijzer in Werkvormen
- Energize I
- Silly Sports & Goofy Games
- De Groene Spelen
- Op de website van klasse(n)kracht kun je gratis het ebook 108-werkvormen downloaden. Aanrader!

En nu?

De stormingsfase kán gepaard gaan met conflicten, spanningen en strijd. Geef hier ruimte voor, maar begeleid en ondersteun je leerlingen ook. Ze moeten zelf leren om conflicten op te lossen op een fijne manier. Winnen én verliezen hoort bij het sportief leren spelen.

Wil je meer weten over de groepscohesie en de rollen in een groep?

Ben je benieuwd naar hoe dit in jouw groep eruit ziet of wil je dat er eens iemand met je meekijkt / meedenkt?

Neem gerust contact met me op. Ik kijk en denk graag met je mee!

Wist je dit al?

Als **Licentie Specialist Klasse(n)Kracht** begeleid en coach ik leerkrachten in het proces van de groepsvorming. Om van dynamische groepen een positieve groep te maken en ook daar te zorgen voor een krachtig en sociaal veilig leer- en leefklimaat.

Dat doe ik met behulp van de **RESPECT-aanpak van Klasse(n)Kracht**.

De RESPECT-aanpak is een gedegen methodiek om leerkrachten te versterken in de begeleiding van de groepsvorming. Deze aanpak zorgt elke keer weer voor het verkrijgen van een sociaal veilig groepsklimaat waardoor ook de leerkracht weer zelfverzekerd, energiek en met plezier voor de klas staat.

Denk je dat jij hier ook wel wat hulp bij kunt gebruiken?

Ik ga graag samen met jou aan de slag om samen te zorgen voor een veilig sociaal klimaat en een positieve groepsdynamiek. Zodat niet alleen de leerlingen zich veilig, geaccepteerd en fijn voelen, maar ook jij weer zelfverzekerd en met plezier voor de klas staat.

Neem gerust contact met me op voor een vrijblijvend kennismakingsgesprek.